

Uvod

29. januar 2015 12:18

Šta je INDC?

U pregovorima koji se odvijaju u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim promenama (UNFCCC, U.N. Framework Convention on Climate Change) države su se dogovorile da uspostave novi međunarodni klimatski sporazum za period posle 2020. godine. Ovaj dogovor treba da se ozvaniči na klimatskom samitu u Parizu (COP-21) u decembru 2015. godine.

U dosadašnjim pregovorima države su se sporazumele da javno predstavljaju aktivnosti koje nameravaju da preduzmu u sklopu globalne borbe protiv klimatskih promena. Države ovo treba da urade pre COP-21, a one koje to mogu i pre kraja marta 2015. godine.

Ova vrsta nameravane aktivnosti se naziva *Intended Nationally Determined Contribution (INDC)*. Sadržaj i ciljevi prikazani u INDC-ima će značajno odrediti da li svet može da postigne ambiciozan klimatski sporazum u 2015. godini i krene putem nisko-ugljenične i klimatski bezbedne budućnosti.

Postupak pripreme INDC

Postupak pripreme INDC kombinuje elemente dva pristupa:

- *odozdo na gore*: države predstavljaju svoje doprinose u kontekstu nacionalnih prioriteta, uslova i kapaciteta; i

- *odozgo na dole*: države zajednički pokušavaju da smanje globalnu emisiju kako bi se porast globalne prosečne temperature ograničio na 2°C sprečavajući najgore posledice klimatskih promena.

U svojim INDC-ovima države će predložiti korake za smanjenje emisije koje će preduzeti. One mogu i da predlažu druge teme kao što je adaptacija na uticaje klimatskih promena, podrška koja im je neophodna ili koju mogu da pruže.

Nakon inicijalnog podnošenja dolazi do faze preispitivanja predloženih INDC-ova i moguće izmene pre COP-21.

Šta je dobar INDC?

INDC je poruka svetu da određena država želi da uradi svoj deo u borbi protiv klimatskih promena i umanjiti buduće rizike. Države treba da sprovedu efikasan i transparentan postupak pripreme INDC-a kako bi izgradile poverenje i odgovornost sa domaćim i međunarodnim zainteresovanim stranama.

Dobar INDC treba da bude:

- *ambiciozan* doprinos koji vodi ka transformaciji ugljenično-intenzivnih sektora i industrije;

- *transparentan* kako bi se njegova ambicioznost mogla preispitati; i

- *pravičan* tako da svaka država uradi svoj deo u borbi protiv klimatskih promena.

INDC govori o tome kako je država integrisala klimatske promene u ostale nacionalne prioritete kao što su održivi razvoj ili smanjenje siromaštva. INDC šalje signale privatnom sektoru kako da doprinese ovim naporima.

Važno je da INDC bude jasno predstavljen domaćim i međunarodnim zainteresovanim stranama kako bi one mogle da naslute kako će ove akcije doprineti globalnom smanjenju emisije.

1. <http://www.wri.org/indc-definition>

Šta znači „ambiciozno“ u kontekstu klimatskih promena?

30 January 2015 07:38

Konačan cilj UNFCCC-a je stabilizacija koncentracije gasova sa efektom staklene bašte u atmosferi na „nivo koji će sprečiti opasne, ljudske uticaje na klimatski sistem“.

U naučnim i političkim krugovima vlada uverenje da za izbegavanje opasnih posledica klimatskih promena globalno zagrevanje mora biti zaustavljeno na 2°C iznad temperature koja je vladala pre industrijske revolucije.

U klimatskim pregovorima reč „*ambiciozno*“ se odnosi na kolektivnu želju država, iskazanu kroz domaće aktivnosti i međunarodne inicijative, za smanjenjem globalne emisije gasova sa efektom staklene bašte dovoljno da se ispuni cilj od 2°C.

1. <http://www.wri.org/blog/2012/11/what-ambition-context-climate-change>

Šta znači „pravično“ u kontekstu klimatskih promena?

6. februar 2015 11:58

UNFCCC vezuje reč „pravičnost“ za koncept „zajedničke, ali različite odgovornosti i odgovarajućih mogućnosti“ (CBDR-RC, common but differentiated responsibilities and respective capabilities). Postoji mnogo legitimnih mišljenja šta pravičnost znači u kontekstu UNFCCC predstavljajući duboko neslaganje oko raspodele opterećenja i prilika u globalnoj tranziciji ka nisko-ugljeničnom razvoju. Neke države stavljaju akcenat na „odgovornost“ misleći na države koje su u prošlosti nemilice emitovale GHG u procesu ekonomskog razvoja. Druge države se fokusiraju na reč „mogućnosti“ misleći na svoje finansijske i tehnološke resurse za smanjenje emisije ili podršku istraživanjima prilagođavanja. Do sada je razmatrano nekoliko opcija za definisanje „različitosti“ uključujući istorijsku odgovornost, nivo ekonomskog razvoja, i ranjivost i potrebe. Sadašnji pristup rešavanju pitanja pravičnosti se pretvorio u borbu između država koje ne žele da naprave veća obećanja povodom rešavanja klimatskih promena bez garancija da će i ostali to isto uraditi.

Čitavu stvar oko određivanja koncepta pravičnosti komplikuju dve činjenice:

- 1990. godine udeo zemalja u razvoju u globalnoj emisiji GHG je bio 1/3. Danas one emituju 55% globalne emisije, a do 2030. taj udeo može da naraste na 70%.
- 79% emisije iz perioda 1850-2000. godine su emitovale razvijene zemlje.

Neki naučnici i predstavnici civilnog sektora predlažu rešnje kojim se količina emisije koja se može emitovati u budućnosti (ugljenični budžet) treba raspodeliti državama prema njihovoj istorijskoj odgovornosti i broju stanovnika.

Postoji i treća grupa država - one čija je emisija niska, ali i koje nemaju resurse za prilagođavanje klimatskim promenama (najmanje razvijene zemlje i male ostrvske države).

1. <http://www.wri.org/blog/2012/12/what-equity-context-climate-negotiations>

Uputstvo za izradu INDC-a

6. februar 2015 12:51

Uvod

Strane-potpisnice UNFCCC su na 19. konferenciji strana-potpisnica (COP-19) donele odluku o izradi INDC (intended nationally determined contributions). INDC treba da budu predstavljeni međunarodnoj javnosti u prvom kvartalu 2015. godine (države koje to mogu da urade) ili dovoljno pre COP-21 u Parizu u decembru 2015. godine.

INDC treba da budu predstavljeni tako da se obezbedi jasnost, transparentnost i razumljivost nameravanog doprinosa.

Moguće vrste INDC

INDC-ovi mogu biti klasifikovani kao ciljevi smanjenja emisije GHG, politike ili projekti.

Ciljevi smanjenja emisije GHG

Cilj smanjenja emisije GHG je obećanje da će se emisija GHG ili intenzitet emisije ograničiti ili smanjiti za određenu količinu do nekog roka ili tokom nekog vremenskog perioda. Cilj smanjenja emisije GHG se može iskazati kao:

- *smanjenje emisije u odnosu na neku baznu godinu*, npr. smanjenje emisije GHG za 25% do 2030. godine u odnosu na emisiju iz 1990. godine;
- *fiksirano smanjenje emisije*, npr. smanjenje nivoa emisije u apsolutnim merilima za neku godinu u budućnosti, npr. ugljenična neutralnost, tj. emisija se smanjuje na nula do 2050. godine;
- smanjenje intenziteta emisije, tj. količine emisije po jedinici BDP-a, u relativnim merilima u odnosu na baznu godinu; i
- cilj smanjenja emisije u odnosu na bazni (BAU, business-as-usual) scenario.

Politike

Politike predstavljaju intervencije (obučno preduzete od strane vlade) kao što su:

- zakoni, uredbе, naredbe;
- standardi;
- ekonomski instrumenti: takse, naknade, subvencije i podsticaji;
- obaveze o informisanju: izveštaji i označavanje proizvoda;
- implementacija novih tehnologija, procesa i praksi;
- mehanizmi finansiranja javnog i privatnog sektora i investiranje.

Za razliku od ciljeva smanjenja emisije politike ne moraju da budu definisane u smislu smanjenja emisije već u smislu definisanja političkog cilja, npr. ukidanje subvencija za fosilna goriva, povećanje udela obnovljive energije, uvođenje takse na ugljenik,...

Projekti

Projekti su specifične aktivnosti ili skup aktivnosti čiji je cilj smanjenje emisije GHG. Projekat ne mora da bude sproveden ili naređen od strane vlade.

Projekti su obično manjeg delokruga nego politike, tj. odnose se na određenu lokaciju. Kao primer može da posluži sledeće: projekat može da ima za cilj smanjenje emisije jedna termocentrale na ugalj, dok je politika neki instrument koji će dovesti do smanjenja emisije iz termocentrala širom zemlje.

Detaljne informacije koje treba da sadrži INDC

U zavisnosti od vrste aktivnosti definisan je spisak informacija koje treba da sadrži INDC kako bi ispunio zahteve koji su postavljeni na COP-19 - jasnost, transparentnost i razumljivost.

Spiskovi informacija su dati u [Information on intended nationally determined contributions in the context of the 2015 agreement](#).

http://www.wri.org/sites/default/files/wri-wp-national_contributions-v5.pdf

Komponente INDC-a

6. februar 2015 15:13

Ovde je dat spisak komponenti koje mogu biti uključene u INDC:

- **Nacionalni dugoročni cilj:** Ambiciozni dugoročni cilj koji može da odredi dugoročni smer u kome će se kretati privreda države. Za neke države cilj može biti potpuno zaustavljanje emisije GHG u nekom roku (Kostarika ugljenično neutralna od 2021. godine). Druge države mogu da kažu da će povećavati emisiju do nekog nivoa, a dalje smanjivati (cilj Kine je da povećava emisiju do 2030. godine);
- **Nacionalni kratkoročni ciljevi:** Ograničenja ili smanjenja emisije u kratkom roku npr. do 2025. ili 2030. EU je postavila cilj smanjenje emisije GHG za 40% ispod nivoa iz 1990. godine do 2030. godine.
- **Energetski i sektorski ciljevi:** Ciljevi koji se odnose na obnovljive izvore energije i energetske efikasnost. Npr. Srbija ima cilj povećanja udela energije proizvedene obnovljivim izvorima sa 21% na 27% do 2020.
- **Prikaz politika i projekata:** Države mogu da daju pregled politika i projekata za smanjenje emisije.
- **Objašnjenja** zašto je određeni INDC ambiciozan i pravedan doprinos globalnom cilju. U ovom delu države mogu i opisati svoje **potrebe za međunarodnom podrškom** kao što su finansiranje, tehnologija ili podizanje kapaciteta za primenu određenih mera za ublažavanje i adaptaciju.

<http://www.ecofys.com/files/files/mitigation-partnership-ecofys-2014-process-guidance-for-indcs.pdf>

Dodatne informacije

6. februar 2015 11:42

http://ec.europa.eu/priorities/energy-union/docs/paris_en.pdf

<http://unfccc.int/resource/docs/2015/adp2/eng/01.pdf>

<http://www.wri.org/our-work/project/open-climate-network>

<http://www.wri.org/our-work/project/open-book>

<http://www.wri.org/our-work/project/act-2015>

https://unfccc.int/files/bodies/application/pdf/adp_indc_southafrica.pdf

http://unfccc.int/files/focus/mitigation/application/pdf/indc_designing_and_preparing_indcs.pdf

http://unfccc.int/files/focus/mitigation/application/pdf/support_for_indcs.pdf